

Nieuwsflits 20

januari 2024

Stichting
Grenslanmuseum

de plannen voor 2023 t/m 2028

Het bestuur van de stichting Grenslanmuseum vindt het van groot belang dat alle vrijwilligers en Vrienden van het Museum op de hoogte zijn van de plannen voor de komende jaren. Deze Nieuwsflits bevat een samenvatting van het voorgenomen beleid. Het volledige plan is te lezen op onze website: www.grenslanmuseum.nl/over_ons/anbi.

De redactie: Sonja Rexwinkel
Berend Enserink

Vooraf

Dit is het tweede plan van de Stichting Grenslandmuseum. Het vorige plan besloeg de periode 2017-2022.

In de jaren 2018-2022 heeft het bestuur van de Stichting te maken gekregen met ingrijpende beslissingen, die niet in het oude beleidsplan voorzien waren. De besluiten vergden veel tijd, inspanning, denkwerk en overleg. Het is goed om de beslissingen te verwoorden.

Ze zijn van groot belang geweest voor de instandhouding van het unieke museum voor Dinxperlo.

1. Aankoop van het gehele Rijksmonument in 2019. De aankoop vond plaats in nauw overleg met het bestuur van de “Stichting Beheer Pand Markt 1-3” en een “Vriend van het museum”, die de hypotheek beschikbaar stelde.
2. Bij de aankoop van het pand was al duidelijk, dat restauratie en isolatie van het dak en de ramen noodzakelijk waren. Velen ondersteunden de financiering van het werk, dat in de winter van 2021 uitgevoerd werd.
3. De corona-epidemie zorgde in de jaren 2020, 2021 en 2022 voor veel onzekerheid. Meerdere maanden mocht het museum niet open. Vele bijzondere maatregelen moesten getroffen worden om de bezoekers veilig te kunnen ontvangen.
4. Toch is het bestuur erin geslaagd het museum te vernieuwen. Daarbij was de inzet van vrijwilligers onmisbaar bij:
 - het bereikbaar maken van het magazijn op de zolder, middels een vaste trap.
 - de verhuizing van het magazijn, gevestigd in het oude gemeentehuis, naar het museum.
 - de aankoop en installatie van een moderne ledverlichting.
 - de aankoop en inrichting van nieuwe, verplaatsbare vitrines.
 - in 2020 en 2021 is de herdenkingsexpositie “Sporen van de Vrijheid - toen en nu” te gast.
 - sinds 2022 is de “Geschiedenis van de Grens” te zien op 9 panelen, die gevat zijn in een modern, stalen geraamte.

De nieuwe, verplaatsbare vitrines

Hoofdpijnen voor de komende jaren 2023-2028

Allereerst dient duidelijk aangegeven te worden, dat het Grenslandmuseum uitsluitend wordt gerund door vrijwilligers. Hun inzet, enthousiasme, inbreng, deskundigheid, enz. zijn maatgevend. Daarom wil het bestuur in nauw contact met hen verdere stappen zetten op de weg van vernieuwing. Het museum wil een inspirerend centrum zijn voor Dinxperlo, de gemeente Aalten en de grensstreek. Op hoofdpijnen wil het bestuur van het Grenslandmuseum de komende jaren bezig te zijn met:

- A. Correct functioneren als bestuur.
- B. Instandhouding pand als Rijksmonument.
- C. Instandhouding van het Grenslandmuseum.
- D. Positionering van het museum.
- E. Gezonde financiën.

- F. Verbetering van de presentatie van expositie. De beleving meer centraal stellen.
- G. Registratie en sanering van de collectie.
- H. Samenwerking met andere culturele instellingen in Dinxperlo en de grensregio.
- I. Vormgeving educatie en voorlichting.
- J. Voorbereiding 40-jarig bestaan in 2025.

A. Correct functioneren als bestuur

Om de stichting verantwoord te kunnen besturen, gebruikt het bestuur de Governance Code Cultuur als leidraad. Daarbij hanteren we het bestuur-model. Het gehele bestuurlijke proces is in handen van het bestuur. Maar het bestuur is zich er ook van bewust dat de stichting een kleine organisatie is, waar vrijwilligers met elkaar samenwerken en samen verantwoordelijk zijn voor de instandhouding van het Grenslandmuseum.

Binnen twee jaren zullen de statuten van de stichting aangepast moeten worden aan de wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Om de vijf jaar wordt het beleidsplan geactualiseerd. Ieder jaar wordt in de bestuursvergadering van november een activiteitenplan opgesteld voor het komende jaar.

B. Instandhouding pand als Rijksmonument

Sinds 1966 wordt het pand Markt 3 erkend als Rijksmonument. Deze erkenning brengt met zich mee, dat het gebouw zorgvuldig onderhouden moet worden. De Stichting Grenslandmuseum is lid den van de Monumentenwacht. Iedere twee jaar schouwen medewerkers het pand en maken een rapport op over de staat van het pand.

Het bestuur heeft enkele jaren geleden een Onderhoudsfonds ingesteld. Jaarlijks wordt dit fonds vanuit de lopende begroting gevoed met € 1500.

C. Instandhouding van het Grenslandmuseum

Om het Grenslandmuseum open te kunnen houden zijn vrijwilligers onmisbaar. In de komende jaren zal het bestuur het wervingsbeleid intensiveren. Duidelijk is dat de vaste kern van vrijwilligers ouder wordt. Aanwas van jonge vrijwilligers is zeer gewenst. Een vast traject van scholing biedt de nieuwe vrijwilliger houvast.

Het beleid t.a.v. de vrijwilligers zal opnieuw vastgesteld worden.

Het bestuur streeft ernaar om de openingstijden van 2022 te handhaven:
Maanden april, september en oktober: di t/m zat: 13.00 -16.30 uur
Maanden mei, juni, juli en augustus: di t/m zat: 10.30 -16.30 uur + zondag 13.30- 16.30 uur.
Gedurende een museumjaar is het Grenslandmuseum ongeveer 725 uren open.

D. Positionering museum

Het Grenslandmuseum behoort tot de kleinere regionale musea in de Achterhoek, maar is uniek in geheel Nederland ten opzichte van de thematiek.
Het museum laat de bijzondere geschiedenis zien van grensbewoners aan beide zijde van de grens. De grens die het dagelijks leven van de bewoners zichtbaar beïnvloedde. Ze hadden er elke dag mee te maken in de vorm van controles en voorschriften door de ambtenaren van douane en Zoll.
In sommige tijden werd de grens een hechte hindernis.
Met deze insteek wil het Grenslandmuseum meerwaarde bieden voor de grensstreek. Het bestuur wil bevorderen dat het museum doorgroeit tot een kenniscentrum. Het wil grenscontacten stimuleren.

E. Gezonde financiën

Alle plannen en activiteiten kosten geld. Er zijn diverse vaste verplichtingen die de begroting belasten. Daarom heeft het bestuur de entreegelden in 2022 verhoogd tot € 5.
Daarnaast ontvangt het Grenslandmuseum jaarlijks subsidie van de gemeente Aalten.
Vanaf 2020 heeft het museum de Anbi-status.
Een derde, belangrijke vorm van inkomsten vormen de Vrienden van het Museum.
Minimum donatie per jaar €25. Een donateur ontvangt een Vriendenkaart, deze geeft het recht, om samen met de gezinsleden, op vrije toegang tot het museum.
De penningmeester is attent op het verkrijgen van subsidies.

F. Verbetering van de presentatie van de expositie

Tijdens de beginjaren van het museum was het belangrijk om aan bezoekers zoveel mogelijk voorwerpen te kunnen tonen, die aan de grens gerelateerd konden worden.
Na de eeuwwisseling komt het verhaal over een object steeds meer op de voorgrond.
Het bestuur neemt zich voor de basisexpositie ieder jaar een stukje te vernieuwen. Vooral de beleving van de bezoeker moet daarbij in het oog worden gehouden.
Toch zal dit niet eenvoudig zijn. De kennis van noodzakelijke methodieken ontbreekt. Professionele ondersteuning is noodzakelijk.
In 2023 is een paneel gerealiseerd over de historie van het pand Markt 3.

In de naaste toekomst wordt gewerkt aan panelen over:

- Het werk van een douane-ambtenaar
- De douane in Dinxperlo

In de komende jaren zal besloten moeten worden of het realiseren van wisselexposities door de expositiecommissie moet worden voortgezet.

De douane controleert

G. Registrering en sanering van de collectie

De collectie werd voor het grootste deel bijeengebracht door mensen, die werkzaam waren geweest bij de douane. Dit gebeurde vooral in de jaren 1980- 1985. Naast de objecten brachten zij ook hun kennis van het reilen en zeilen aan de grens mee.

In beslag genomen objecten maken ook deel uit van de collectie.

Verder bezit het museum foto's kaarten, verhalen en boeken en veel uniformen.

In 2019 schonk Zollner Jürgen Hoymann uit Emmerich zijn uitgebreide verzameling en archief aan het museum.

De collectie is te verdelen in de deelcollecties:

1. Textiel (uniformen)
2. Objecten in gebruik bij de dagelijkse dienst van de douane
3. Objecten, kaarten, formulieren van de Duitse Zoll
4. In beslag genomen materialen (wapens, smokkelwaar, drugs, etc.)
5. Formulieren, documenten
6. Prenten, afbeeldingen van de grens, van Dinxperwick
7. Krantenknipsels, boeken,
8. Originele historische objecten

Een deel van de collectie wordt getoond in de basisexpositie. Een groot deel ligt in de magazijnen op de verdieping en zolder. Een deel van de collectie is geregistreerd op kaart.

In 2018 is in het kader van de Museumregistratie een Collectieplan opgesteld. Helaas is er nog maar weinig vordering geboekt op het gebied van het collectiebeheer.

Het softwareprogramma Memorix aangeschaft voor de digitale registratie en enkele bestuursleden hebben een cursus gevolgd om met dit programma om te kunnen gaan.

In 2024 zal een werkgroep Collectie Beheer starten.

H. Samenwerking

1. Het Grenslandmuseum is aangesloten bij de koepel **Erfgoed Gelderland**. Het museum zal incidenteel een beroep doen op de expertise van deze stichting.
2. In 2023 is het museum basispartner geworden van de **Achterhoek Toerisme**. Het museum maakt nu deel uit van de landelijke en internationale promotie Achterhoek.
3. In de komende jaren participeert het Grenslandmuseum in het "**Grensoverschrijdend Cultuurarrangement**", dat met steun van Achterhoek Toerisme is opgezet door zes regionale bedrijven en organisaties.
4. Op gemeentelijk niveau werkt het bestuur samen met de **gemeente Aalten**. Jaarlijks kent de gemeente een onmisbare subsidie toe voor de exploitatie van het museum.
5. In de afgelopen jaren organiseerden het **Onderduikmuseum Aalten** en het Grenslandmuseum twee exposities. Wellicht is het mogelijk dat de educatief medewerker van het Onderduikmuseum ook een aantal uren ingezet kan worden voor het Grenslandmuseum.

6. De samenwerking met de **“Heimatverein Suderwick”** en de Stichting **“Historisch Dinxperlo”** verdiept zich steeds mee. Over en weer wordt men bij elkaars activiteiten betrokken. Er bestaan plannen om de Dinxperwicker Vrijheidsmaaltijd/Friedensmahlzeit op 5 mei verder te ontwikkelen tot een jaarlijks gebeuren.
7. Van de **Stichting Beheer Pand Markt 1-3** huurt het Grenslandmuseum het pand. Minimaal 1x per jaar vindt overleg plaats met het bestuur van deze stichting.
8. Met onderstaande plaatselijke organisaties wordt incidenteel samengewerkt en worden wederzijdse activiteiten ondersteund:
 - Stichting Dinxperwick”,
 - werkgroep “Het Kleinste Kerkje”,
 - Internationaal Theepotten Museum van de familie Ruesink, IJzerlo.
 - Stichting Stolpersteine Dinxperlo.
 - Stichting Vrijdagmarkt Dinxperlo.
 - GrenzBlickAtelier, Suderwick
 - International Krippentour Dinxperwick. Ieder jaar neemt het Grenslandmuseum deel aan deze manifestatie, die in de kersttijd plaatsvindt.
 - In een groter regionaal gebied zal het Grenslandmuseum in de komende jaren deelnemen aan het regioprogramma “Vrijheid Achterhoek, Liemers en Grensstreek”.
 - Eurgionetwerk Industrieboulevard. Al een aantal jaren is het Grenslandmuseum opgenomen in het netwerk van deze organisatie. In 2022 wordt het museum uitgeroepen tot “Ankerpunt”.

I. Educatie en Voorlichting

1. Doelgroep bezoekers
 - In het museum worden op aanvraag rondleidingen gegeven.
 - Verder worden door de dienstdoende vrijwilligers toelichtingen gegeven voor bezoekers. Dit wordt op hoge prijs gesteld, want “verhalen” kleuren een bezoek.
 - Voor jonge bezoekers zal m.i.v. april 2024 een Speurtocht door het Museum beschikbaar zijn.
2. Doelgroep leerlingen onderwijs

In 2024 zal een werkgroep educatie worden opgericht. Deze zal zich bezighouden met een passend aanbod. Ondersteuning middels een educatief medewerker is gewenst.
3. Doelgroep inwoners Dinxperwick en omgeving

Eénmaal per jaar organiseert het Grenslandmuseum een lezing/activiteit.

Voor 2024 worden voorbereid:

 - in april een lezing door dhr. Eus van Hoven over de grote razzia van Rotterdammers in november 1944. Een grote groep opgepakte mannen werd als dwangarbeider ondergebracht in Suderwick.
 - in oktober een lezing van prof. Marieke Oprel over de actie Black Tulip. Door deze maatregelen werden na 1945 vele Rijksduitsers, die Nederland woonden, gedwongen Nederland te verlaten.
4. Doelgroep vrijwilligers van het Grenslandmuseum

Ieder jaar ontvangen alle vrijwilligers aan het begin van het museumseizoen een schrijven met algemene informatie. Incidenteel wordt de vrijwilligers achtergrondinformatie verstrekt over een verandering van de basisexpositie/ wisselexpositie.

1985 Opening Grenslanmuseum

J. Voorbereiding 40-jarig bestaan

In 2025 is het 40 jaar geleden dat het museum feestelijk werd geopend. Het bestuur zal een speciale jubileumcommissie in het leven roepen.

Tenslotte

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat het kleine bestuur zich met erg veel zaken moet bezighouden. Om aan te geven waar extra aandacht naar uit dient te gaan, zal jaarlijks een lijst met activiteiten worden opgesteld door de voorzitter en de secretaris. Deze lijst wordt in de bestuursvergadering van de november vastgesteld.